

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ
XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю

**ІННОВАЦІЇ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ
ТА ФАРМАЦЕВТИЧНІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ**
(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)

16–17 травня 2019 року
м. Тернопіль

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2019

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА – ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТА-МЕДИКА

Голубовська О.А., Шкурба А.В., Кондратюк Л.О., Пронюк Х.О., Кулеш О.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Вступ. Сучасному суспільству необхідні висококваліфіковані медичні фахівці, здатні швидко приймати рішення, діяти творчо, самостійно. В еру надстрімкого розвитку технологій, в тому числі, у медичній галузі, виникає постійна необхідність оволодіння сучасними знаннями. Тому самоосвіті на сьогоднішній день належить одна з провідних ланок у структурі навчального процесу. Самостійна робота студента (СРС) є невід'ємною частиною сучасної трансферно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних медичних закладах.

Основна частина. Самостійна робота — велика частина навчальної діяльності студента, спрямована на вивчення і оволодіння матеріалом навчальної дисципліни «Інфекційні хвороби» без безпосередньої участі викладача. СРС сприяє формуванню самостійності, ініціативності, дисциплінованості, точності, почуття відповідальності, необхідних майбутньому лікарю у професійній діяльності. Важливим завданням викладача вищого навчального медичного закладу є організація самостійної роботи, забезпечення умов успішного її виконання, вміння педагогічними засобами активізувати пізнавальні сили студентів у освітньому процесі.

Особливістю СРС на сучасному етапі є «віртуальна самоосвіта», тобто організована й контрольована діяльність з використанням комп'ютерної техніки й комунікаційних мереж. Віртуальна самоосвіта також здійснюється й у вищих медичних навчальних закладах, вона дає можливість управління СРС викладачем, що полягає в чіткому її плануванні, поетапному і кінцевому систематичному контролі, а також в оперативному повідомленні студентам оцінки результатів їхньої самостійної роботи і внесення відповідних корективів у її організацію. Самостійна робота студентів забезпечується всіма навчально-методичними засобами з перерахованими базовими знаннями, вміннями, навичками з попередніх медичних дисциплін (міжпредметне інтегрування), структурно-логічними схема-

ми, таблицями, а також переліком основної та додаткової наукової літератури. Крім того, методичне забезпечення включає й засоби самоконтролю (тести, пакети контрольних завдань тощо).

Велика увага надається відеоурокам, он-лайн лекціям та консультаціям, метою яких є надання педагогічної допомоги студентам в їхній самостійній роботі, перелічення основних практичних навичок, структуризації отриманих знань. Консультації можуть бути пов'язані з лекційними, семінарськими і практичними заняттями, підготовкою до заліків та екзаменів. Водночас, можуть проводитися он-лайн за бажанням студентів або з ініціативи викладача. Студентів потрібно привчати до думки, що до консультації потрібно готуватися, проробляти конспект, спеціальну літературу. Таким чином, сучасні підходи до СРС визначають опосередковану роль викладача через створення умов навчальної діяльності.

Висновки. Педагогічно правильно організована СРС спонукає студентів-медиків отримувати навчальну інформацію з різноманітних джерел, формує в них навички самостійного планування і організації власного навчального процесу, що забезпечує перехід до неперервної освіти (самоосвіти), з вибором часу та способів роботи, джерел інформації.

Література

1. Аרטюшина М.В., Котикова О.М., Романова Г.М. Психолого-педагогічні аспекти реалізації сучасних методів навчання у вищій школі: навчальний посібник, -К.: КНЕУ, 2007.-528с.
2. Закон України „Про вищу освіту”. -К.: 2002. -36 с.
3. Гончаров С.М., Білецький А.А., Губницька О.М., Костюкова Т.А. Форми, методи і організація навчального процесу в кредитно-модульній системі. Навч.-метод. посібник / За ред. проф. С.М. Гончарова. –Рівне: НУВГП, 2007. -184с.

САМОРОЗВИТОК ВИКЛАДАЧА – ВАГОМИЙ ЧИННИК ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТА

Голубовська О.А., Шкурба А.В., Митус Н.В.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Вступ. У реформуванні різних галузей економіки країни освітянська сфера не стоїть осторонь змінюваних соціально-економічних і політичних умов. Причому ці концептуальні та організаційні зміни торкнулися як школи, так і вищих навчальних закладів. А специфіка роботи вихователя, вчителя, викладача передбачає управління іншими людьми: дітьми, учнями, студентами, слухачами, тому що вони потребують допомоги, а то й навчання в сфері організації своєї «навчальної» роботи задля формування надалі компетентностей для конкурування на ринку праці.

Основна частина. То ж, прагнучи стати прикладом для молоді, викладач, у широкому сенсі цього поняття, спочатку має вміло керувати собою, тому що лише особистісний розвиток, навчання упродовж життя не лише для здобувача освіти, а і для викладача, зробить його кар'єру успішною і

сприятиме ефективнішій організації навчального процесу. Викладач, котрий вдосконалює свій рівень підготовки через розвиток своїх творчих здібностей, перестає сприйматися як простий ретранслятор знань і тривало залишається цікавим для молоді. З умінням управляти, зокрема й собою, не народжуються, цьому вчать, і численні складові самоменеджменту викладача: самопізнання, самоосвіта, самоорганізація, самоконтроль тощо спонукають викладача так організувати власну діяльність і робочий час, щоб досягти поставлених цілей в роботі: чи то лекція, чи практичне, семінарське або лабораторне заняття, чи самостійна робота студента, яка також планується викладачем.

То ж планування роботи викладача починається з отримання розкладу роботи на певний термін часу і передбачає чітке та реалістичне розмежування робочого часу на

цей термін: особистісне зростання, творчий підхід до роботи, сприйнятливості до різних інновацій, використання наданих можливостей, психологічну стійкість задля вирішення поточних проблем і подолання стресових ситуацій. Якщо саморозвиток викладача припинити, він не зможе ефективно впливати (спонукати, організувати) на інших людей, порушиться основна специфіка його роботи.

Отже, самоменеджмент викладача є багатогранною і щоденною роботою над собою, яка починається з раціональної організації свого робочого часу на професійну діяльність і розвиток (розширення кола знань, в т.ч. й за спеціальністю, набуття нових навичок та вмінь, підтримування чи формування компетентностей тощо), досягнення поставлених цілей шляхом послідовного виконання зрозумілих і конкретних завдань перш за все завдяки самокон-

тролю, який спонукатиме викладача й до самовиховання.

Висновки. То ж, реформування освітянської галузі й, перш за все, системи вищої освіти в країні, в тому числі, медичної, спонукає викладача до самовдосконалення, що вплине і на ефективність організації навчальної діяльності студента, спрямованої на розвиток творчої особистості, формування її цінностей, культури професійної діяльності.

Література

1. Ю.В.Поляченко, В.Г.Передерій, О.П.Волосовець та ін. Медична освіта у світі та в Україні. – 2005. – С.104-108, 189-213.

2. Олле тен Кате, Марія ван Лон, Гаяне Сімонія. Модернізація медичної освіти шляхом формування клінічного мислення кейс-методом. – 2015. – С.24-36, 84-90.

ЛЕКЦІЯ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ».

Голубовська О.А., Шкурба А.В., Митус Н.В., Безродна О.В., Чепілко К. І.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Вступ. Якість медичної освіти в наш час стоїть на одному з перших місць вітчизняної охорони здоров'я. Відмінна додипломна підготовка майбутнього лікаря має першорядне значення й вимагає постійного вдосконалення навчального процесу, на основі наукової організації навчання й безперервного підвищення кваліфікації викладання. Удосконалення викладання у вищому медичному закладі неможливе без впровадження в методичний арсенал викладача нових педагогічних та інформаційних технологій, методик навчання й оригінальних методичних прийомів (1).

Проблема поліпшення викладання клінічних дисциплін, підвищення якості навчального процесу й педагогічної діяльності загалом залишається завжди актуальною для вищого навчального закладу. Розвиток освіти на сучасному етапі характеризується інформаційною насиченістю навчальних програм та збільшенням об'ємів навчального матеріалу.

Основна частина. Одним із ведучих етапів у вивченні будь-якої навчальної дисципліни, в тому числі й інфекційних хвороб, є викладання лекційного матеріалу, що допоможе студентам надалі підготуватися до практичного заняття та модульного контролю. З текстами лекцій, контрольними питаннями до них, для контролю отриманих знань, студент може ознайомитись на відповідному сайті українською та англійською мовами. Також важливо студентів переконати в тому, що лекції бажано відвідувати, тому що навіть найкращий підручник не може вмістити весь матеріал навчальної програми. Ми орієнтуємо студентів на те, щоб вони самостійно заздалегідь готувалися до наступної лекції. Це допомагає їм ефективніше сприйняти лекцію, уважніше слухати і аналізувати, виділяти головні та другорядні моменти.

Лекція являє собою досить коротке (не більше однієї академічної години) систематичне усне викладання навчального матеріалу. З урахуванням мети і

місця в навчальному процесі розрізняють лекції вступні, настановні, поточні, оглядові й заключні. На нашу думку, цікавим і продуктивним є вибір правильного підходу як до проведення лекції, так і до кожного студента використовувати систему «монологу» чи «діалогу»(2).

А. В. Ключевський сказав, що у навчанні найважчим і найважливішим є вміння «піймати цю непосидючу птицю – юнацьку увагу» (3). Це обумовлює особливу відповідаль-

ність викладачів і потребує високого професіоналізму, педагогічної майстерності, а також організації її проведення. На кафедрі інфекційних хвороб ми використовуємо насамперед аудіовізуальні засоби для покращення сприйняття інформаційного матеріалу. Головною перевагою цього є візуалізація й динамічність подання інформації, тому що є можливість поєднання текстової, звукової інформації зі створенням яскравих, візуальних образів, що запам'ятовуються краще. Поряд з цим викладацький склад постійно проходить курси підвищення кваліфікації, відвідує лекції своїх колег, переглядає та доповнює різні методичні рекомендації згідно з тематичними планами лекцій. Наразі лекції слід проводити залучаючи якнайменше студентів для підвищення ефективності сприйняття, тому викладач, який веде практичні заняття в академічній групі, часто читає і лекції.

Висновок. Таким чином, проведення лекцій з навчальної дисципліни «Інфекційні хвороби» з застосуванням сучасних підходів, технічних та наглядних засобів до викладання, що дозволяє максимально наблизити навчальну практику до практики майбутнього лікаря. Адекватне сприйняття лекцій є дуже важливим моментом у навчальному процесі, тому що покращує ефективність навчання, значно скорочує час на підготовку до занять в цілому, певною мірою організовує навчальний процес.

Література :

1. «Збірник наукових праць співробітників НМАПО імені П.Л. Шупика» випуск 21 – вересень 2012 року Голубовська О.А., Шкурба А.В., Митус Н.В., Чепілко К.І. Технології навчального процесу у викладанні навчальної дисципліни «Інфекційні хвороби».

2. Сьома Міжнародна науково-практична конференція: «Розвиток наукових досліджень 2011», 28 листопада 2011 року, м. Полтава Педагогіка /5. Сучасні методи викладання Д. мед. н. Голубовська О.А, д. мед. н. Шкурба А.В, к. мед. н. Чепілко К.І., к. мед. н. Митус Н.В. Інтерактивні технології на сучасному етапі навчання

3. Педагогіка в медицині: учебное пособие для студентов высших медицинских учебных заведений / Н.В.Кудрявая, Е.М.Уколова, Н.Б.Смирнова, Е.А.Волошина, К.В.Зорин; под ред. Н.В.Кудрявой. – М.: Издательский центр «Академия», 2006. – 320 с.